

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 10-03-36975 מור נ' אוניברסיטת תל אביב

בפני כב' השופט רוני אילן

תובע גיא מור

נגד

נתבעת אוניברסיטת תל אביב

פסק דין

1
2 בפני תביעה לתשלום פיצויים בשל משלוח דברי פרסום לתיבת דואר אלקטרוני.
3 **תמצית העובדות הרלוונטיות**
4 הנתבעת, אוניברסיטת תל אביב, הינה מוסד להשכלה גבוהה הפועל ללא מטרת רווח. במסגרת
5 פעילותה, נוהגת הנתבעת לפתוח לכל סטודנט הלומד אצלה תיבת דואר אלקטרוני המצויה על גבי
6 שרתים שבבעלותה. תיבת דואר זו מיועדת בעיקר להוות כלי תקשורת בין הסטודנט לנתבעת
7 במכלול ההיבטים הקשורים בלימודיו. בעת פתיחת תיבת הדואר חותם הסטודנט על "הצהרת
8 שימוש" (להלן: "ההצהרה") הכוללת, בין היתר, את הפסקה הבאה:
9 **"הנני מתיר/ה בזאת את פרסום שמי ונתוני כפי שהם מוזנים במערכת E-mail**
10 **Directory ברשימות התפוצה הפומביות של אוניברסיטת תל אביב"**
11 הנתבעת נוהגת לעשות בתיבות הדואר האלקטרוני של תלמידיה, בין היתר, שימוש לשם מסירת
12 הודעות שונות וכך עשתה גם ביחס לתובע.
13 התובע הינו סטודנט הלומד אצל הנתבעת. אף לתובע נפתחה תיבת דואר אלקטרוני כמקובל אצל
14 הנתבעת ואף התובע חתם על ההצהרה לפי דרישת הנתבעת.
15 ביום 2.2.10, נשלחה לתובע הודעת דואר אלקטרוני מטעם הנתבעת ואשר כותרתה "קורס אנגלית
16 עסקית רוצה לצאת לדרך". במסגרת ההודעה צוינו תכניו של הקורס, היקפו ועלות ההרשמה
17 הצפויה לסטודנט בסך 1,000 ש"ח. בעקבות הודעה זו, פנה התובע לנתבעת בכתב, הודיע שאין הוא
18 מעוניין לקבל הודעות כגון אלו מהנתבעת ובקש כי שמו יוסר מרשימת הנמענים של הנתבעת. בו
19 ביום הגיבה הנתבעת לפנייה זו והודיעה כי היא מסרבת להסיר את שמו של התובע מרשימת
20 הנמענים. הנתבעת נמקה עמדתה בכך שתיבת הדואר האלקטרוני סופקה לתובע על ידי הנתבעת
21 שלכן, לטעמה, היא רשאית להוסיף ולדוור אליה הודעות.
22 ביום 11.2.10 נשלחה לתובע הודעה שנייה מטעם הנתבעת, אשר כותרתה "הזדמנות כמעט אחרונה –
23 רישום לקורסי תעודה" ובמסגרתה הזמנה להירשם למגוון קורסים "במחירים מסובסדים
24 לסטודנטים". בעקבות ההודעה השנייה שב ופנה התובע בבקשה להסרת שמו מרשימת התפוצה של
25 הנתבעת. לשווא. ביום 22.2.10 נשלחה לתובע הודעה שלישית וזו הפעם כותרתה "נפתחה סדנה
26 לדחינות אקדמית". ושוב פנה התובע ובהודעת דואר אלקטרוני בבקשה הסרתו מרשימת התפוצה.

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 10-03-36975 מור נ' אוניברסיטת תל אביב

1 כך גם במכתב מיום 1.3.10 אך ללא הועיל. ביום 2.3.10 קבל התובע הודעת דואר אלקטרוני רביעית
2 מהנתבעת ובמסגרתה הזמנה להירשם לסדנה המוצעת לסטודנטים ללא תשלום. בעקבות זאת
3 הוגשה תביעה זו.

טענות הצדדים

4 לטענת התובע, שלוש ההודעות הראשונות אשר נשלחו על ידי הנתבעת לתיבת הדואר האלקטרוני
5 כמפורט בכתב התביעה, מהוות "דבר פרסומת" אשר שיגורן מנוגד לחוק. התובע עותר איפה לחיוב
6 הנתבעת בתשלום הפיצויים הקבועים בחוק בסך של 1,000 ₪ לכל הודעה אך מעמיד תביעתו על סך
7 כולל של 2,000 ₪.

8 בתגובה, טוענת הנתבעת כי כעיקרון, היא פועלת במטרה להעניק לתלמידיה קשת רחבה של כלים
9 ולהרחיב את אופקיהם מעבר למסלול לימודיהם. שיווק תכנים שכאלו איננו מיועד להשיא רווחים
10 לנתבעת ולא נעשה על בסיס מסחרי שלכן גם מחיריו בדרך כלל מסובסדים. הנתבעת מדגישה כי
11 במסגרת ההצהרה מסכימים הסטודנטים לקבלת הודעות מהנתבעת ואף מתחייבים לעשות שימוש
12 במשאבי המחשב לצורך לימודיהם. ההודעות אשר נשלחו לתובע, טוענת הנתבעת, נכללות בדיוק
13 במסגרת זו של שימוש במחשב כחלק מלימודי התובע ובדיוק כשם שהוא מקבל בדרך זו כל מידע
14 אחר הנוגע ללימודיו. עוד טענה הנתבעת בכתב ההגנה כי ההודעות שנשלחו לתובע לא נשלחו "באופן
15 מסחרי" ולכן מותרות במשלוח. במצב זה טוענת הנתבעת שמשלוח ההודעות נעשה כדין.

טענות הצדדים בדיון

16 כאשר בין הצדדים אין מחלוקות עובדתיות, השלימו הצדדים את טיעוניהם בעל פה. בטיעוניו,
17 הדגיש התובע כי אף שתיבת הדואר ניתנה לו על ידי הנתבעת, הרי שלו בלבד היא והוא היחיד שיקבע
18 אם יישלחו אליו דברי פרסום. תיבת הדואר מיועדת לצרכים אקדמאים בלבד וכך גם נכתב
19 בהצהרה. ההודעות נשוא התביעה, לשיטתו, אינם בגדר צרכים אקדמאים.
20 נציג הנתבעת מצידו, טען כי תיבות הדואר דוגמת זו שניתנה לתובע מצויות ברשת פנימית של
21 הנתבעת (אינטרה-נט) שלכן אין הנתבעת כפופה כלל לאיסורים עליהם מתבסס התובע. עוד טען נציג
22 הנתבעת כי לדידה של הנתבעת מהוות הודעות דוגמת אלו נשוא התביעה חלק אינטגרלי
23 מהשירותים שמעניקה הנתבעת לסטודנטים. מהפן הטכני, טען נציג הנתבעת כי בלתי אפשרי לנהל
24 מערך רשימות תפוצה אשר יאפשר לכל סטודנט מכ- 27,000 סטודנטים לבחור אילו הודעות הוא
25 מעוניין לקבל ואילו לא.

דיון

26 תביעה זו מתבססת על התיקון מיום 27.5.08 לחוק התקשורת (בזק ושירותים), התשמ"ב-1982
27 (להלן: "החוק") במסגרתו הוסף לחוק סעיף 30א. בסעיף זה נאסר שיגורו של "דבר פרסומת", בין
28 היתר באמצעות דואר אלקטרוני, ללא קבלת הסכמה מפורשת מראש ובכתב של הנמען. הפרת
29 הוראה זו עלולה להיחשב הן כעבירה פלילית והן כעוולה אזרחית, בגינה מוסמך בית המשפט אף
30 לחייב המפרסם בפיצוי לדוגמא בסך של עד 1,000 ₪ בגין כל הודעה ובלא צורך בהוכחת נזק.
31 תיקון זה לחוק נועד להתמודדות עם תופעת הפצתם ההמונית של הודעות פרסומת (spam)
32 באמצעות רשתות התקשורת, תופעה שהגיעה כדי מטרד ציבורי. מידת חשיבותו של התיקון לחוק
33

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 10-03-36975 מור נ' אוניברסיטת תל אביב

1 לשם הגנה על הציבור מאותו מטрд גובר ברורה בעליל ומאז התיקון לחוק ניתנו פסקי דין לרוב
2 לחיוב מפרסמים אשר פעלו בניגוד לו.
3 "דבר פרסומת" מוגדר בחוק כך: "מסר המופץ באופן מסחרי, שמטרתו לעודד רכישת מוצר או
4 שירות או לעודד הוצאת כספים בדרך אחרת". ההודעות נשוא תביעה זו ואשר שלחה הנתבעת,
5 מיועדות בעליל לעודד את הנמענים לרכוש בתשלום שירותים שונים של הנתבעת. הנתבעת הינה
6 מוסד אקדמאי והלימודים השונים אשר היא מאפשרת לבאים בשעריה הם הם השירותים המוצעים
7 על ידה. ההודעות נשוא תביעה זו נכללות איפה בהגדרת "דבר פרסומת" ובדין חזרה הנתבעת במהלך
8 הדיון מהטענה שלא כן הדבר.
9 במהלך הדיון בפני טען נציג הנתבעת כי מאחר וההודעות מופצות על ידי הנתבעת ברשת פנימית
10 (אינטרנט) ולא ברשת האינטרנט, הרי שמגבלות החוק כלל לא חלות עליה. טענה זו לא נטענה
11 בכתב ההגנה וגם מידת הגמישות הראויה בסדרי הדיון בבית המשפט לתביעות קטנות, איננה צריכה
12 לאפשר העלאת טענה מפתיעה במהלך הדיון, בלא שהצד שכנגד יוכל להיערך אליה מבעוד מועד.
13 הטענה בדבר שלילת תחולת החוק מלכתחילה הינה טענה שחייבת הייתה הנתבעת להעלות מראש
14 ודי בכך כדי לדחותה על הסף. זאת ועוד, ככלל, רשת האינטרנט-נט, הינה רשת תקשורת מחשבים
15 פנים ארגונית, הפועלת בטכנולוגיית האינטרנט ומשפרת את התקשורת הפנים ארגונית (ראה
16 ההגדרה בויקיפדיה) כך שסביר להניח כי זו גם תכלית הרשת הפנימית של הנתבעת. להוכחת טענה
17 המתיימרת להוציא מתכולת החוק קבוצה המחוברת לרשת פנים ארגונית חייבת הייתה הנתבעת
18 להציג ראיות של ממש המאפשרות אבחנה בין רשת האינטרנט לרשת האינטרנט-נט, הן עניינית והן
19 באשר לתכולתו של החוק, קל וחומר כשנראה שפרשנות שכזו נוגדת במובהק את תכליתו של החוק
20 והשאיפה להגן על הציבור מפני משלוח דברי פרסום בהודעות אלקטרוניות. הנתבעת לא הציגה כל
21 ראיות או הסברים לכך כך שגם לגופם של דברים לא ניתן לקבל טענה שכזו.
22 סעיף 30א (ב) לחוק, קובע כי לא ישגר מפרסם דבר פרסומת באמצעות הודעה אלקטרונית "בלא
23 קבלת הסכמה מפורשת מראש של הנמען". במסגרת אותה ההצהרה עליה אין חולק שחתם אף
24 התובע, הסכים התובע גם לפרסום שמו ברשימות התפוצה הפומביות של הנתבעת. על אף זאת,
25 לטענת התובע, אין לראות בהצהרה כדי אותה הסכמה מפורשת הנדרשת בחוק.
26 מושכלות יסוד של דיני החוזים המה, כי חוזה מתפרש על פי אומד דעתם של הצדדים, כאשר אומד
27 דעת זה הינו המטרות, היעדים, האינטרסים והתכניות אשר בקשו הצדדים במשותף להגשים. על
28 אומד הדעת ניתן ללמוד מלשון החוזה ונסיבות כריתתו. ההצהרה דנא כמוה כחוזה אשר נכרת בין
29 התובע לנתבעת, חוזה אשר מסדיר את השימוש במשאבי המחשב אשר הוקצו לתובע על ידי
30 הנתבעת. ככל חוזה איפה, יש לפרש את ההצהרה בהתחקות אחר אומד דעתם של התובע והנתבעת.
31 בעניין דנא, אמנם אין בהצהרה התייחסות מפורשת לביטוי "דבר פרסומת" אך מאידך, יש ויש בה
32 הסכמה לפרסום שמו של הסטודנט ברשימות התפוצה הפומביות של הנתבעת (סעיף 5 בהצהרה).
33 טענת התובע לפיה יועדה תיבת הדואר לשימושי האישיים של התובע במסגרת לימודיו בלבד, איננה
34 מתיישבת עם ההסכמה הכתובה בהצהרה. השימוש בביטויים "פרסום" וכן "רשימות ההפצה
35 הפומביות" מביא למסקנה כי תכלית ההסכמה הייתה גם משלוח "דברי פרסום". ודוק, ההודעות

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 10-03-36975 מור נ' אוניברסיטת תל אביב

1 נשוא התביעה מתייחסות כולן לתכניות לימודים שונות ומשונות של הנתבעת. ברור הדבר והגיוני כי
2 לכך בדיוק התכוונה הנתבעת בהחתמת התובע על ההצהרה וסביר להניח שכך גם הבין זאת התובע
3 לנוכח לשון ההצהרה. אמנם, ניתן היה לצפות מהנתבעת להבהיר כוונתה זו בלשון מפורשת יותר, כזו
4 שלא תצריך התחקות אחר אומד דעת הצדדים, וראוי כי כך תעשה להבא, אך גם לשון ההצהרה כפי
5 שהובאה בפני התובע דכאן ובהתחשב במכלול הנסיבות כאמור, מספיק כדי להביא למסקנה זו.
6 כאשר זה הוא אומד דעת הצדדים בחתימת ההצהרה, נמצא כי לכתחילה הסכים התובע לקבלת
7 ההודעות מהנתבעת ואין לו איפה הזכות להלין על ההודעה הראשונה שקבל.
8 דא עקא, שאין בכך כדי להביא לדחיית התביעה, שהרי לאחר קבלת ההודעה הראשונה הודיע התובע
9 לנתבעת על רצונו לחדול מקבלת דברי פרסום.
10 סעיף 30א (ד) לחוק קובע בזו הלשון:
11 **הסכים הנמען לקבל דברי פרסומת לפי הוראות סעיף קטן (ב) או לא הודיע על סירובו**
12 **לקבלם לפי הוראות סעיף קטן (ג), רשאי הוא, בכל עת, להודיע למפרסם על סירובו לקבל**
13 **דברי פרסומת, דרך כלל או מסוג מסוים, ולחזור בו מהסכמתו, ככל שניתנה (בסעיף זה –**
14 **הודעת סירוב); הודעת הסירוב לא תהיה כרוכה בתשלום, למעט עלות משלוח ההודעה;**
15 **הודעת הסירוב תינתן בכתב או בדרך שבה שוגר דבר הפרסומת, לפי בחירת הנמען**
16 לשון החוק בעניין זה ברורה, חדה ואיננה משתמעת לשני פנים. הסכמת אדם לקבל דברי דואר איננה
17 מעשה בלתי הפיך ואיננה כובלת אותו בנישואים קתולים. יכול ויכול אדם להסכים ולקבל דברי
18 פרסום ולאחר מכן להימלך בדעתו ולהתחרט. וכשם שיכול כל אדם לחזור בו מהסכמתו, כך גם
19 הסטודנטים הלומדים אצל הנתבעת וכך גם התובע. לא מצאתי בהצהרה, לא מצאתי בטעונו
20 הנתבעת ולא מצאתי בכל מקום אחר מהחומר שבפני הסכמה כלשהי של התובע השוללת ממנו את
21 הזכות להודיע על סירוב להוסיף ולקבל דברי פרסום מהנתבעת. בנוסף, הוראות התיקון לחוק נראות
22 על פניהם כחלק ממכלול החקיקה המיועדת להגנה על הצרכן ולפיכך דומני כי הוראות התיקון
23 קוגנטיות, כך שלא ניתן להתנות עליהן כלל.
24 אין מחלוקת כי מייד לאחר קבלת ההודעה הראשונה, הודיע התובע על סירובו להוסיף ולקבל דברי
25 פרסומת מהנתבעת ואין מחלוקת כי הנתבעת קבלה את הודעתו והודיעה לו על סירובה לחדול
26 ממשלוח ההודעות. התנהגות זו של הנתבעת חסרת כל יסוד בדין ואין לקבלה. מרגע שניתנה לנתבעת
27 הודעת הנתבע, חייבת הייתה לפעול לאלתר כך שלא תישלחנה הודעות נוספות. ודאי שלא היה
28 מצופה ממנה להשיב את פני התובע ריקם כשעשתה.
29 בטעונו בפני, טען נציג הנתבעת לקשיים טכניים ביישום בקשת התובע. טענה שכזו מוטב לולא
30 נטענה משנטענה. דווקא מהנתבעת, דווקא ממוסד להשכלה גבוהה, ניתן לצפות למצוא חיש מהר
31 פתרון טכנולוגי שימנע הפרת החוק ומשלוח דברי פרסום בכפייה. קשה להאמין ולא ניתן לקבל את
32 הטענה שדווקא הנתבעת, היא מכל הגופים המסחריים בישראל, איננה מסוגלת ליישם מחיקת שמו
33 של סטודנט פלוני מרשימת ההפצה שלה.
34 לאחר משלוח הודעת התובע בדבר סירובו להוסיף ולקבל דברי פרסום, הוסיפה ושלחה לו הנתבעת
35 שתי הודעות נוספות המהוות דברי פרסום. בגין הודעות אלו זכאי התובע לפיצוי קבוע בחוק.

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 10-03-36975 מור נ' אוניברסיטת תל אביב

1 סעיף 30א (י) בחוק, מקנה לבית המשפט סמכות לפסוק בגין הפרת הוראותיו פיצויים שאינם תלויים
2 בנוק, בסכום שלא יעלה על 1,000 ₪, "בשל כל דבר פרסומת שקבל הנמען בניגוד להוראות סעיף
3 זה". לו נבע משלוח דברי הפרסום לתובע מטעות בתום לב, ניתן היה לשקול הפחתת סכום הפיצויים
4 אולם בנסיבות העניין סירבה הנתבעת במפגיע להיעתר לבקשת התובע ואף טרחה והודיעה לו על כך
5 במפורש ובכתב. הנתבעת טוענת כי איננה פועלת מתוך כוונת רווח וכל פעולותיה נועדו להרחבת
6 עולמם של תלמידיה, אלא שכך יכול לטעון כל בעל עסק המפיץ דברי פרסום המיועדים אך ורק
7 "להיטיב עם הנמען" ולהציג בפניו מוצרים ושירותים שרק ישפרו את חייו. זאת בדיוק אשר בקש
8 המחוק למנוע בחקיקת החוק. באם מבקש תלמיד מתלמידיה לחסוך ממנו את כוונותיה הטובות של
9 הנתבעת במשלוח דברי הפרסום – תתכבד הנתבעת ותכבד זאת כשם שמצופה מכל מפרסם אחר.
10 התנהגות כהתנהגות הנתבעת וניסיון לאכוף על התובע להוסיף ולקבל דברי פרסום בניגוד לרצונו
11 הכתוב המפורש - לא ניתן לקבל. כך בדיוק פעלה הנתבעת ולפיכך אני סבור שיש הצדקה בפסיקת
12 הפיצוי המקסימאלי בו נקב המחוקק.
13 בנסיבות העניין איפה, הנני מקבל את התביעה במלואה ומחייב את הנתבעת לפצות את התובע בסך
14 של 2,000 ₪ כמו כן תישא הנתבעת בהוצאות התובע בגין תביעה זו בסך של 300 ₪.
15 ניתן היום, ט' אלול תש"ע, 19 אוגוסט 2010, בהעדר הצדדים.
16

רון אילן, שופט

17
18
19
20
21
22